

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

<p>SZERKESZTŐSÉG: Grómon- és Zrinyi-utca szánán, I. ső emelet, hova minden a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Kéziratok nem adtnak vissza.</p>	<p>Feloldó szerkesztő: Dr. MOLNÁR GYULA.</p>	<p>KIADÓHIVATAL: Oblát Károly könyvnyomdája Zomborban, hova az előfizetések és minden a lap anyagi részét illető közlemények intézendők és ezek díját fizetendők.</p>
<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft. Néptanítóknak egész évre 6 ft — Félévre 3 ft — Negyedévre 1.50. — Egyez szám ára 10 kr.</p>		

Megjelenik hetenként kétszer:
Vasárnap és csütörtökön.

Bajaink kútforrása.

Sokan azt állítják, hogy megelhetési bajaink kútforrása részint a kormányzati rendszerben, részint pedig meghamisított alkotmányos életünkben rejlik; de egyikünk sem akarja elismerni azt, hogy a bajok bennünk vannak és azoknak mi magunk vagyunk egyenként és összeségben a kútforrásai.

Legelső sorban alakota a vállalatlanúság és az erkölstelenség, életünk összes bajainak. A vállalatlanúság azért, mert mi helyett káromoljuk azt, a kit imádnunk kellene. Ezt hallják gyermekeink, ők is azt eszelekednek. Ha szabad időnk van, a midőn templomba mehetnénk gyermekeinkkel együtt, inkább megyünk vadászni, kártyázni a vagy a vendéglőbe inni, enni, billárdozni és muzsikát hallgatni, miáltal elhanyagoljuk szeretteinket, megmopulunk a vallási érzés iránt, pusztítjuk vagyonunkat és az erkölstelenségben a barmok színvonala alá sülünk.

Csaladunk érezve és látva elhanyagoltságát: nőink mellőztetésüket, gyermekeink az apai szeretet nélkülözését, ők is az erkölstelenség útjára lépnek: a nők köteles szeretet és a gyermekek erkölcsi vezető hiánya miatt. — Így kerül elő a szodomai és gomori bűnök melegágya.

Nőink kikopóká válnak, vagy az erkölcsiség magaslataira emelkedve, önközükbe adott saját fegyvereikkel oltják ki boldog családi életre hivatott viruló életüket, hogy undok bűneiket ne lássák, és aljas baromi tetteiknek ne legyenek kénytelenek szemtanúi lenni s önmagukat élve sorvasztani; gyermekeink pedig vásott ifjakká növekednek, kikből öröm helyett öröm jut osztályrészünkül. Ekkor azután kárhoztatjuk nejeinket, vadozunk őket hűtlenséggel, melyet magunkviselete által ideztünk elő, vagy pedig gyengyeltségűvel, ha durvaságaink elől halálba menekültek. És atkozunk gyermekeinket vásottságuk miatt, mely közvetlen önmagukból eredett.

És miért van ez így? Nem másért, mint egyedül azért, hogy akkor jut eszünkbe családot alapítani, a

mikor inkább kórházi apólonőkre, mintsem feleségre és családra lenne szükségünk; mikor már a férfitől kieltük, és megszoktuk a rossz társaságot; mikor már legkedvesebb és legnemesebb nőink finom társalgása sem képes kielégíteni.

Fiatalságunk vig-elete közepett megszokjuk a luxust, és adósságra merülünk, melyből csak a nő busás hozománya által vélünk kibontakozhatni; tehát megfásult lélekkel és adósságokkal terhelten házasodunk. Megnősülve, a nőhozományt podagrás esontjaink fürdői általi reperáltatási költségeire, adósságaink törlesztésére és a maradványt a megszokott koreimni élet további folytatására fecséreljük el, és így tesszük tönkre családunkat.

A mikor pedig a család szükségleteit fedeznünk kell, ninesen miből. Ekkor szídjuk a kormányt, hogy miért nem ad zsiros hivatalt vagy ha hivatalunk van, azért, hogy miért nem ad sok fizetést és szabad gazdálkodást, miként úgy volt az a fokosok fénykorában, választás megyei tisztviselői életében, midőn szolgabíró volt egyszemélyben közigazgatási és törvénykezői szolgabíró, adókihajtó, adóbejárató és adókezelő szállármosos ur; de nem csak a szolgabíróknak, de valamennyi tisztviselőnek busás sallárium járt ki, még a megyei hajdu uramnak is. Igaz ez így volt régen. Emennél is régebben, még a főispán, meg a vicispánnak is kijárt a megyétől egy pár dísz és egy pár köznapi ruha ezüst sarkantyus eszímával együtt. De hát ez ebben az átkozott civilizált világban nem lehet úgy; s minthogy nem úgy van, de nekünk okvetlen pénzre van szükségünk, tehát olyan dologhoz nyulunk, a mi törvény szerint minket nem illet, és akkor természetesen vagy a törvény előtt kell számolnunk, vagy pedig önmagunkkal leszámolnunk; mi arra vall, hogy vállalatlanok és erkölstelencok vagyunk és hogy rettegünk maga idején a családiélet alapításától.

Milyen jó volna, hogyha a mi fiatalságunk pályavégzetével, mihelyt valami esekelyke hivatalt vagy más álláshoz jut — igyekeznek nősnülni és megszokni a rendes és a takarékos életmódot, mert természetes dolog,

hogy egy fiatal ember férfierő teljében megnősülve első szerelme tárgyával, boldog családi életet élhessen és megszokhatna az otthon és a takarékoságot; ezt látva neje kétszeresen igyekeznék takarékosabb lenni, mint az otthonát szerető férje, hogy az által megkönnyítse férje terheit. És a női hozományt mind a ketten igyekeznek gyarapítani, nem pedig apasztani.

Ezek a mi bajaink kútforrásai első sorban.

Bereghy Endre.

POLITIKAI HIREK.

jan. 19.

* A főrendiház pénzügyi bizottsága Hajnald Lajos elnöklete alatt e hó 14-én tartott ülésében elfogadta a „közösgyi bizottság által rendkívüli katonai övintézkedések költségeire meg-szavazott 47.3 millió frtnyi hitel Magyarországra eső részének fedezéséről” szóló törvényjavaslatot.

— Jan. 18-án. — A véderő törvényjavaslat legserelmebb 8-a, a 25-ik, mely az egy évi önkényességet a fizeti vizsga letelésétől teszi függővé, a szabadlevő pártban némi vita után elfogadtattott. Egyedül Horvath Gyula — Tisza Kálmán kebelbarátja fog ellene szavazni. Az egyetemi ifjuság Polonyi Gézát kérte föl, hogy a javaslat ellen tartandó nagyszabású négygyűlést vezesse. Az ország összes akadémiájában erősen kizsúrlak négygyűlések tartására. De eredmény alig várható, mert Tisza a javaslat változtatása keresztül hajtását conditio sine qua nonnak állította föl.

Külföldi szemle.

jan. 19.

A porosz birodalmi gyűlés nekünk magyaroknak azt a tanúságot nyújtja, hogy egy nemzeti kormány — még ha zsarnoki erélyt is fejt ki — neperé áldásos lehet. A porosz trónbeszéd mindenk előtt a békét biztosítja. Poroszország 38 milliónyi lakosa 1620 millió forintot tett takarékpénztárba, fejenként tehát 60 frtot. (Nálunk fejenként 33 frt.) Poroszország az utolsó évben 124 millió frttal szaporította betétjét, fejenként 4 frttal. (Mi fejenként 2 frttal.) Ott az állami bevételek fedezik a kiadásokat. Ott a művészet, tudomány s földművelésre többet akar a kormány a jövőben költeni, nálunk kevesebbet. Ott leszállítják az adókat, nálunk emelik. Ott a papok fizetését fölemelik, nálunk nem törődnek vele. Ott a néptanítóknak korpótléket adnak s a hátramaradottak

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Kiszorult szini kritika.

Tisztelt szerkesztő úr!

Ha a fölöttünk uralkodó mindenható végtelenül böles rendelkezéstől részint napjaink egyszerre csak gyaasztónak hűdekké válnak, mi szegény és egyszerű halandók gyöngye eszünk sugallatából más ruhát vagyunk kénytelenek eserni. A „Bácska” című helyi lapnak eddig az én ismeretlen esekélyesem vezette a „színház”-rovatát. De a K. Hegyesi Mari vendégserleplése alkalmával irt soraim egyszerre csak a kiszorított és kijavított közs bíralat után egy éjén at esdaszerien átváltak. Mivel esekélyeségem érteben attól kell tartanom, hogy ezen, az én kritikámat helyettesítő soroknál tanulságos böleseséget (már csak azért is, mert a színházi rovatot eddig én vezettem) egyesek talán nekem találják tulajdonitani, félkérnem tisztolt szerkesztő urat, legyen szives védelmi bizonyíték most az egyszer az én kritikámat is közölni. Még egyszer ismétlem, hogy csakis azért alkalmatlankodom, mert nem akarom, hogy annak a kritikának mely és talpra esett megfigyeléseit az én ismert kisieségemnek tulajdonítsák.

Közönöm sziveséget. Tehát a dolga!

K. Hegyesi Mari, a „Nemzeti színház” tagja, mint vendég, nálunk először ma lépett fel Gauthier Margitha. A szép aszsony már jöttének hírével is igazi érdeket ébresztett, a melyet fokozott azután mai első szereplésével. Kéltékora szép szorútt, minden felvonás végén pedig sok tapost kapott. S mindezt meg is érdemelte. Mert, ha a legnagyobb mértékkel alkalmazzuk is az ő megítélésben, Gauthier-nek általa bemutatott ábrázolása egészen véve sikerült. Finom nyugodtsága, arcjátéka és gesztikulációinak jellemző egyszerűsége, hangjának ügyes kezelése s a mi a legfőbb — szépsége határozottan megnyeri számára a nézőt. Csaknem minden felvonásban voltak jelenetei, a melyeket a művészi ábrázolás egyszerű, mesterkéletlen természetességével teremtett meg. Ábrázolásának fénypontja a harmadik felvonásra esik. Az öreg Duval-lal való jelenetében, majd az Armand-nak szóló levél irásakor mesteri alakítást mutatott be. Mikor pl. az öreg Duval azt mondja neki: „akarja-e ön hallani a valót,” kezének egyetlen mozdulatával oly remekül fejezte ki kétségbeesett jelölékét egész mélységet, hogy azt hitták, nyomban össze kell végtelen fájdalomában roskadnia. Szóval tud érzéni és kifejezni, gondolkodni és jellemezni. S ez szép jövőre jogosíthatja. Jövőre, mondjuk, mert jelenleg vannak még szembevetendő hibái is. Általában hideg és közönyös. Eppen ezért ott, a hol érzelmeinek mélységével kell igaz érzést ébresztenie, rendszeresen mulékony és halvány illúziót ébreszt. Inkább a részletekből származó ábrázolások sikerülnek nála. Ez persze azt sejteti velünk, mintha művészeink inkább csak a rutináltság

műve volna. Azután mai ábrázolásának hangulata itt-ott darabos is volt. Az ötödik felvonást pl. meglehetősen gyöngén alakította. Hangjának nem igen simulóknó timbre-jével, különösen mikor Armand atyjának levélét olvasta, teljesen elrontotta azt a hitüket, hogy egy talán már néhány másodperc múlva megsemmisülő élet működik itt előttünk. Szakszavot ezt a hatást keltette járásával is. Szóval a finom gond s az ebből fakadó tanulmány érzéket volt általában ábrázolásban, de az a sajátságos mely érzélem, a léleknek és a bensőnek az az isteninek látszó tüze, a melyet a művészet megkövetel, de meg nem adhat, nem igen villant fel jütökában.

A többi szereplők tölök telhetőség elkövettek mindent, hogy az ő játéka keretét hozzá illővé változtassák.

K. Hegyesi Mari másodszor Lecouivreur Adrienneben lépett fel. Új szerepben mutatta be magát, de alig új ábrázolással. Tegnap szerepének nem egy vonására ráismertünk; mozdulatai, taglejtései, hanghordozása, arckifejezései — egy kissé más sorrendben, de újra meg újra feltűnőedtek előttünk. Elhöz járt a Coquelin-féle iskola hatása: a nyugalmass és finom tanulmányának, a mely az érzés bensőségével édes keveset törődik, nem egy helyen való közvetlenség, álbenőség, hidegség. Hegyesi akciót mintái, tanulmánya, rutináltsága motiválják; az érzés heve, igazi őszintesége ő nála másodrendű. Ezért alakításainak nem egy helyén lassú, tevégt, nehézkos. Különösen uralkodik ez mozgásában. Sőt megléltük ezt meg egy párszor túlságosan sokáig el-el-el-el tekinthetében is. Mikor pl. Michonnet megmutatja neki Boudier hercegnének, vetylárjának, elvesztett karperecét — másodpercek mulnak el míg rá gondol és utana kap. Sőt mintha taglejtéseiben modoroság is volna. Az a csaknem kifélt hajlágis egyenes kar, a melyet nem egyszer használt s a mely alig hiszik, hogy nem a legnagyobb pathosz jelzője volna, nála kedvelt és gyakori taglejtésnek mutatkozik. Elhöz járul, hogy a mi az ő legerősebb oldala, a fölfogás és megelőző tanulmány a felrészolásokban ma általában hibás volt. A felrészolás alkalmazását a színművekben általában szeronesésten találmányunk tartjuk. A nézők és a színezők kedvéért van kigondolva; a szerzők meg akarják érteni a nézőkkel a színezők azon gondolatait, a melyeket ezek pusztán mimikái és taglejtései alig volnának képesek megérteni. E szerint a színpadi személyekre nézve vagy éppen semmi, vagy csak igen esekély értemek van. Világos tehát, hogy a felrészolásoknak rendkívül finoman és halkán kell sikerülniök, hogy a nézők illúzióját tönkre ne tegyék. Hegyesinek jelölésével, a hercegné estején mondott felrészolási példát teljesen hibával voltak a tudatosságának és követelményeinek. Túlságosan hangosan, nagy evolnelvől és akciólal beszélt, pedig minden színpadi szem reá volt irányozva és hosszú is volt a felrészolása. Végre hangjának szegényes színezete és itt-ott feltűnt hibás mondat-hangszójai esgészítik ki művészetének árnyekoldalait.

Persze, hogy e hibái mellett vannak neki nagy erőneyei is. Legelső sorban, — a mit már fenti bíralatunkban is mondotunk — hogy nagyon szép. A rokonszenv nagyon kedves szemüveg; rajta keresztül szemléelve sokkal hamarabb és biztosabban megláthatjuk az illúzió kaleidoszkópius világát. Azután előadási tanulmánya határozottan szép van. Arcjátéka, szemjárása, taglejtései legtöbbször teljesen hatálmában voltak. Sőt az akcióban nem egyszer egész teste is találon és mesteri jellemzetességgel vett részt. Ilyen jelenet volt pl. a eskojorjelenet (ezt különben, úgy hiszik, meg is rövidítette) a csokorbeesett lemondásnak remek ábrázolásával és a mely legsikerültebb jelenete volt a haloklás jelenete. — Itt teljesen más volt, mint tegnap a mégis remekül festőt és találó. Azután meg Phaedrától való szavallata is művészi volt. Minden izében értelmes, gondos a fokozódó energiának mesteri alkalmazásával. Legszebb tulajdonsága, egész művészetének alapja — de persze hibájának kútforrása is — nyugalmass, mérsékelt pathosza. Ő nála távolról sem kell attól félnünk, hogy hevesebb és mélyebb indulatok és szenvedélyek kifejezésénél ektelen kiabálása fog kitörni. Ő nem megijeszt és elkábít, hanem magához emel és magával ragad. S ez határozottan művészi tulajdonság. Szóval Hegyesinek vannak mesteri vonásai. A komoly figyelemnek és a legszigorúbb kritikának egyaránt tárgya lehet ő, mert benne egy szép jövőnek fejlődésre képes esiraja rejlik.

Mellette Dombayné (Bouillon hercegné) és Tóth Antall (Michonnet) kell megemlítenünk. Amaz különösen az esztély jelenetében, ez pedig szerelme beállásakor több tapost érdemöl ábrázolást mutatott be. Különben az egész előadás rendkívül vonatottan folyt le.

Hegyesi Mari itteni vendégserleplését Feuilletnak az „Egy szegény ifjú története” című színművében Margit szerepében fejezte be. A színpal szerint ez jutalomjátéka is volt. Közönségünk meg is tisztelte tömönten télt házzal (még szekeket is kellett be-rakni) és két szép koszorúval. Tapshan és minden felvonás végén többszörös kihívásban sem volt hiánya. Szóval a zombori közönséggel meg lehet elégedve. Ki kell azonban jelentenünk, hogy bár ez utolsó darab megválasztásában éppenséggel nem volt szerencsés, közönségünk is teljesen meg volt elégedve s színpad-szerűségben gyönyörködve a legnagyobb rokonszenvvel és figyelemmel kísérte minden mozdulatát. Eppen ezért, a kritika megjegyzéseit csakis úgy kell tekintenie, mint művészzel szemben alkalmazott legmagasabb foku mérték követelést. Minden másféle kritika csak hozzá nem méltó tres bökölgetés lehet ő előtt.

Margit ábrázolásában alig volt valami új alakításra alkalma. Egy fiatal leányt kellett ábrázolnia, a ki, mint rendkívül szép és gazdag, abban a hitben él, hogy őt csak érdekel s nem önönmagáért szeretik. Gyuloleg fokozódó idegenkedéssel fordul

ellátásáról gondoskodnak, nálunk minderre nincs pénz. A porosz kormány javit a szegényebb néposztályok sorsán, javit a nép nevelésén, javit a föld művelésén, javit az állam szerkezetén, és javit a nemzeti kultúrán, nem tudomány és művészet pártolásával. A magyar kormány mindezt nem teszi, vagy ellenkezőjét teszi: s legfőbb igyekezete a militarizmust és a német nyelvet terjesztetni.

Országgyűlési napló.

jan. 16.
A katonai vitának orszárlése már lejártszódot a képviselőházban. Azon szónoklati remek után, amelyet Apponyi Albert gróf beszédében nemcsak az országgyűlésnek de az egész nemzetnek elmondott, csak lassu utójátéknak tekinthetjük az e napon folmerült vitát. A kormányjavaslat újabb tolmácsi Gromon Deszó hony, államtitkár és Pulszky Agost voltak. Irányi védte a függetlenségi párt határozati javaslatát szokott ékesszólásával. Pulszky polemája az ellenfelekkel egyrészt sok derűre másrészt meglehetősen zajra adott okot, úgy hogy az elnöki figyelemmel sem maradt el. Tisza Kálmán minisztereként volt az utolsó szó.

jan. 17. — Nem kevesebben mint 30-an vannak még a jegyző-nél szözlára feljegyzve. Bizony, kedves hazánk Magyarország, ha a te adósságaidat díkeőkkel ki lehetne fizetni, akkor nem sokáig tartoznánk. No de, azért hád beszéljenek a jó honatyák, legalább látnák, hogy méltatlankodnak a kormány javaslatai fölött. E napon Orbán Balázs vágott a legéresebben — már csak úgy amint ő szokott. Nagyon haragudott, az igaz, hogy ez elnök is beleszólt. Justh Gyula és Gaál Jenő már tárgyilagossabbak voltak és ez utóbbi határozatlan Apponyi javaslatához ragaszkodott. Az ülés végével Komlóssy Ferencz interpellálta a pénzügyminisztert, mivel a tatali paristák ingóságait megadóztatták.

— Jan. 18-án. — Az ülést Fenyvessy Frenoz ördögös vagdalózási tettek élvezésével. E mellett Czirer Akos, függetlenségi párti beszéde s Beöthy Akos mérsékelt ellenzéki szóp szónoklata háttérbe szorult. A humor megkövetelt előségeit, Fenyvessy nemcsak Tiszát, de valamennyi Tiszát „levágta” Tisza István minapi beszédére azt mondta, hogy „Tisza víze kiontott”. A közbeszólókra adott talpra esett feleletek a házat folytonos derűltségben tartották. A „MagyarTávirati Irodá-t” is alaposan ismertetve mondván, hogy ez a könyvomat lap kormányai subventiót élvez csak is kormánypartii beszédek telegrafálta Béesbe, s mig Apponyi gr. beszédét 15 sorban addig Széchényi Aladar gr. kormánypartii beszédét 30 sorban telegrafálta meg. De Pulszky Agostonnak is adóztolt, azon véleménynek adva kifejezést, hogy az ilyen pángermán egyetemi tanárokat ki kellene akobolítani az egyetem khatredrából. Tisza Kálmán védelmet magát Fenyvessy támadásai ellen, mondván, hogy rokonsága éppen az okból nem akar a közéletben szerepet játszani, nehogy nepotizmussal vádoltassanak. Pedig a Tisza-család szerepvivőiből egy egész sematizmust lehetne összeállítani.

Megyei s helyi hírek.

* **Zombori kir. trvszék** általános ügyforgalmi kimutatása 1888-ik évről. Az 1887-ik évről hátraléknak maradt 2837. szám. 1888. ében beérkezett összesen: 31444. szám, elintézésre vart tehát 34281. szám, ebből az évfolyamán elintézték 31703. szám. Maradt az év végen hátralék 2578. szám. Ezen általános kimutatásban először beadványok az osztályokra következőleg oszlanak fel. I. Polgári: Hátralék 468. 1888. ében érkezett 9408. lett összesen 9876. ebből elintézték 9559. maradt hátralék 317. szám. II. Teleknyvi: Hátralék 1984. 1888. ében érkezett 14611. lett összesen 16495. ebből elintézték 14513. maradt hátralék 317. szám. III. Büntető: Hátralék 381. 1888. ében érkezett 7404. lett összesen 7885. ebből elintézték 7606. maradt hátralék 279. szám. IV. Fegyelmi: Hátralék 4. 1888. ében érkezett 21. lett összesen 25. elintézték mind. Az 1887-ik ében összesen volt 26863. beadvány. Az elmult ében tehát 5581. beadványal több volt, ezen összeghez hozzáadva a hátralékokösszeget 259 számmal, kitűnik, miszerint a zombori kir. törvényszék az elmult ében 4540 számmal többet intézett el, mint az előző ében.

el ezért minden keréjtől. Végre házukhoz kerül Odio (Champney) Maxime, Margit megszereti őt. De Helénnek, nevelőjének, eszelvényei által ösztönözött természetesen ő benne is csak édek-hajhászó tettetől látt. Eppen ezért kezdetben gyűlölettel őrzi őt. De végre Maxime nemes lelke egész valójában ismeretessé lesz előtte — s ő követe tiktól szerelmét végre a Maxime-o lesz. — Szerepét általában gondtal és szépen alakította. Midő Odio bemutatják neki, az ő arcán már nem nyílnak törökzöldtől vissza, pedig a pusztán csak élénk kíváncsiság színeve néml-nemű kellemes meglepetéssel sokkal találok arczkifejezése lehetett volna. Hídessége, góggossága Odio bizalmosság megjegyzése után már teljesen a helyen volt. Különösen sikerült jelenetei voltak a bocsánatkérés és a titok leleplezésének jelenete. A titkos sz-relemnek, de egyáltalán a göngnek és a gönynek szerenésen eltalált végülüké tüközöttel le arcaról és tekintetéből, mikor bocsánatot kérve hajolt meg Maxime előtt. Mikor pedig Maxime-nékné menyasszonyi hozományról szóló levélét elővasta, szerelme mintegy varázslásra a legghatározottabb gyűlölettel változott át. Az érzelmeinek ily gyors átváltozása s az arcon és a tekinteten való visszatükrözése, egyik legsikerültebb vonása volt mai alakításának. Sajnos, hogy a varromok közötti éjjeli jelenete Dombay miatt teljesen elromlott. Dombaytól, már jó ideje, hogy jól megtanult és könnyen folyó szerepét nem láttunk. Alakításával meg éppen nem foglalkozhatik a kritika. Csak ront és kont mindent. Hegyessnek ezen legszebbnek kinálkozó jelenését is egészen tönkre tette. Különbön mi így is igazolva látjuk, a mit előbbi szerepelése alkalmával is mondottunk, hogy t. i. Hegyess határozottan azon az úton van, a mely az igazi művészi magaslatra vezet. Oszintébb érzés, élénkebb mozgás, a hangszínezésnek behatóbb tanulmánya s a melyeből és ellentétben hullámzó érzelmeik kifejezésére alkalmasabb szerepek választása és kidolgozása, taglétesseiben több óvatosság a legmagasabb fokú sikert eredményezhetik nála. S éppen ezért meg vagyunk róla győződve, hogy ő, mint komolyan törekvő művész minden, pusztán csak fraízokban hízlegő kritikák magára nézve sértő izetlenségű fog tartani. Hadd legyen ez bírálóink okadatlósága. Nem mulasztatom el, hogy e helyen meg Tóth Antal Laroque-járól meg ne emlékezzem. Minden ízében gondos és remek alakítás volt ez. Tóth játéka komoly, értelmes és illuziót ébresztő. Különösen mimikája roimfáit. Dicséret illeti a legmagasabb kritika szempontjából is ma esté rövid, de teljesen sikerült szerepének ábrázolását.

A többi szereplőkről a kritika e magaslattól csak a törekvés lehet konstatálnak.

Ezzel be is fejezem színi kritikámát s maradt tiszelt Szerkesztő úrnak talán alkalmatlan látogatója.

Dr. Simon.

* **Részleges tiszújítás.** Sztanisison. A f. hó 9-én megtartott részleges tisztújításra esküdtek, Haut Janos, Bucher Rudolf, Weisz Janos, Osizsar Pal, Sovány István, Haller József, Masits Teaca és Vicsarits Miku, pénztárosá Reichert Peter, adószedő Pfeifer Janos, Weiner Matyas pedig közgyámna választottak.

* **Pályázat.** Az újdívekíri kir. törvényszéknek két heti határidő alatt aljegyzői s díjas joggyakornoki állás fog betölteni pályázat útján.

* **A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter a következők rendeletét intézte valamennyi m. kir. államépítészeti hivatalhoz és kirendeléshez — a horvátországi kivételével:** Előfordult azon eset, hogy némely államépítészeti hivatal törvényhatósági joggal felruházott városok uti teendőink elvégzését megállapított évi átalányért vállalták. Minthogy 1877. évi XXIV. t. c. az állam- és vármegyei mérnöki hivatali teendők ruházta az államépítészeti hivatalokra; minthogy továbbá az államépítészeti hivatalok személyzetének törvényhatóságilag megállapított létszáma mellett a reájuk bízott állami és törvényhatósági teendőket is csak megfizetett és fokozott munkássággal láthatják el, ugy, hogy csak ezen törvényes teendők elhanyagolásával teljesíthetnek a városok nyert megbízást is, mit a közszolgálat és az ügyek helyes intézése érdekében nem engedhetünk meg; utasítom a czímet, hogy a fentebb említett városok mérnöki teendőit vezetésének és kezelésének, egészben vagy csak részben is, ellátásáról tartózkodjék.

* **Az ó-palánkai** kinestári épületeken szükséges helyreállítási munkálatok biztosítása végett 1611 ft 42 kr. költségleíránnyal 1. évi január 17-én d. e. 9 órakor Palánkán Lunik János vámbívaltnok helyiségeben nyilvános versenytárgyalás tartottak.

* **Hymen.** Somogyi Jolán madarasi tanító nő jegyet váltott Reisz Hugó vasuti pénztárossal.

* **A szabadkai színházat** Csóka Sándor színházgázató nyerte el minden pályázat nélkül. Ugy latszik, a szabadkaiak nagyon meg vannak elégedve színtársulataikkal.

† **Gyászír.** Élénk részvétet keltett városzerte az a gyászír, mely szerint dr. Sohr volt sztanisitsi községi orvos neje, egy viruló külsejű erőteljes nő élete 33-ik évében hirtelen elhalálozott. Az elhunyat férje s egy kis leánykaja gyászolja.

* **A zombori ifjuság** a magyar szent korona országai vörös-köröszét egyetlenség zombori fiókja javára f. évi február hó 16-án a „Vadászkürt” szálló termében zártkörű ifjusági bált rendez.

* **A sztanisitsi bírót** sürűn gyújtogatják föl a sztanisitsiak, — minap borsodi bírtokán két kazal szalmát gyújtottak föl de nem csak törvénytelen s megvetendő eszközökkel boszantják a sztanisitsi bírót, hanem ezen felül alig van hét, hogy a sztanisitsi bírót ellen bñt fenyitők följelentés ne tétetnek akár a zombori kir. járásbírósnágnál, akár a kir. törvényszéknek. Erőszakos — önkényes s veszekedő természetű a zombori sztanisitsi bíró sokszor ötközök bele a büntető kódex paragrafusába, s ilyenkor aktán korteskedési révén szerzett magasb bír. protekciója által óhajt szabadulni a hiábírból. Ezáltal a zombori kir. járásbírósnágnál fenyitők panasz folyik ellene, egy a szabadkai kir. törvényszéknek s egyet, a zombori kir. törvényszék illetékessége alá tartozót most fog a zombori kir. járásbírósgát átteni. De mindebből a sztanisitsi bíró nem okul, mert bizalmas barátai körben azt szokta mondani: „az urak mind az én szememben vannak!” A sztanisitsiak is azt kérdik a „Bácskái-val”. „Mikor lesz már vége?”

* **Színházli hír.** K. Hegyess Mari a nemzeti színház tagját városunka érkeztetve a szánigyi bizottság két küldöttje dr. Gertinger Pál s Maximovits Szilárd fogadta. A zombori fiatalok is 3 tagú bizottságot szervezett fogadtására. E kitüntetésen fölül a főispán, tiszteleire ebédet adott, melyen Maximovits Szilárd és neje, az alispán, dr. Gertinger Pál, dr. Lovász Márton s Zakó Milán urak voltak hivatalosak. A bájos művész Ferje Kafka László miniszteri titkár Zomborba jött s a főispán vendége volt. A művész jó jutalmjátéka fényesen sikerült, s a szánigyi bizottság, valamint a zombori nők díszes koszorúval lepték meg. Előadás után az Elefant vendéglőben egy kis banquette-féle is volt. Mindezen kitüntetésen fölül, — mint beavatott körökből értesülünk — a Bácska színozatára is ez alkalomból műkedvelő női kezek vezettek, a mi e rovaton kissé érezhető, de azért színházi rovatunk vezetője kissé messze ment, midőn e műkedvelők kritikát komoly kritika tárgyává tette. Résznélők csak örvendhetünk a fölött, ha hálgyeink is tollat vesznek kezükbe s az esztetika szolgálatába állnak, mert ez által gyakorolják magukat a stylus és helyes mondat-szerkezetben.

* **Földbírtokok eladása.** A szegedi m. kir. jóságigazgató s kezelésé alatt álló, alább felsorolt kinestári földbírtokok egy tagban lenedő örök eladása tárgyában f. é. április hó 16-án d. e. 10 órakor, a panosavai m. kir. ispánigyi irodában nyilvános versenytárgyalás fog tartatni. Az árverésre kitűzött bírtokok a következők: Oppovai Rakitás 1° hold, Oppovai rakitás 957° hold, Stanovaszi Szlatina 1163° hold, Ozigánszka és Slava bara 208° Ozigánszka bara 84° hold, együtt 5060 ft kiküldött árral. Bánatpénz 10 szalék. A közlelbi adatok az említett ispánigálnál, valamint a szegedi m. k. államjóságigazgatósnágnál tudhatók meg.

* **Az ó-bécseli** polgári magyar dalkör f. hó 13-án tartotta tisztújító közgyűlését, mely alkalmával előnké Görtva Lázár, alelnökké Jung A. jegyzővé Fárban J. pénztárosá György L. szertárosá Laczkovits P. kar-nagygyá Rully J. ügyésszé dr. Grünbaum P. választottak meg.

* **Az ó-kánizsali** jétékony négyélt tisztújító közgyűlésén Herz Mórné előnké, Eisenstädter Vilmosné alelnökké, Haeker Antal titkárrá, Grüner Adolfné pénztárnokká választottak meg.

* **Zsupánszky Pál Nr. 2.** A mult héten egy esalás derült ki városunkban, mely teljesen a „Zsupánszky” rendszer szerint vitetett keresztül egy ismeretlen esaló által. Ugyancsak a személy azonosság hamisságával sikerült egy a mult ében egy parasztnak öltözött individuumnak helybeli ügyvéd közbenjárása és a félrevezetett közjegyző személy azonosságának igazolása által 600 forintot egy kerynyaj telekényvi bírtokra kölcsön kapni. Persze most, hogy az átirást kérélmelte a kölcsönadót kiderült a história és — keresik a tettest. A dolgonak nevetését őrse az, hogy az illető megcsaltak a templom ajtajába álltak és ott lesték a kezes idegnet, hátha felismerik. Hogyan képzelik azt, hogy az olyan ember templomba jár?

* **Szótlan** is dalárdát akarnak alakítani — s így miután már Adán is van egy, — elég énekszó fogja a bácskai vig életet hirdetni.

* **A hodsághl** koresolyázó-egylet saját pénztára javára 1889. évi január hó 29-én a polgári kaszinó helyiségeben zártkörű táncfűzérkét rendez.

* **Öngyilkosság.** Smith István, a gombos erdőri rév közbesítésben álló berloje, hétfő és kedd közötti éjjel a Dunába ugrott, s a jégkéreg alatt lelta halálát. Öngyilkosságának oka eddig ismeretlen.

* **Miniszteri döntvény.** Előfordult eset alkalmából kimondta a miniszterium, hogy a kir. erdőfelügyelőség személyzetéhez egyes erdőbírtokosok érdekében teendő, s illette hivatalos kötelességében nem álló utazások megtételére nem kötelezték s hogy az erdőszeti bizottságok ninesnek felhatalmazva arra, hogy a kir. erdőfelügyelőség személyzetét elő utazások megtételére is megkeressék, melyek az erdőbírtokosok magán érdekében teendők.

* **A patriarká srja.** Angyeliés Germán patriarká holttestét tudvalevőleg a karloáci székesegyház kriptájában elődi mellett helyezték nyugalomba: örökös lesz-e az most — mint újdívekí levelezők írja, — kétséges volt. Tegnap érkezett meg ugyanis Karloácsra az a nagy vésett felirattal ellátott márványlap, a melyre be akartak a sir fölé falazni s ezzel állandóan elzárti a patriarká koporsóját. A karloáciak egy része azonban nem engedte meg, hogy a márványlapot a templomban befalazzák. Nem akarják megengedni, hogy Angyeliés patriarká holtteste a templomban maradjon állandóan, hivatkóznva arra, hogy rendes körülmények között a templomba való temetkezés közegészségügyi szempontból tiltva van. A patriarká sírkövére, mely ilyenformán Mohamed koporsójának a sorsára jutott, ez van rávéve: „Itt nyugosznak esontjai Angyeliés patriarkának, ki faradságos kinnal dolgozott népének és egyházának érdekében.” — Az illetékes hatóságok remélhetőleg mielőbb megvizsgálják az ügyet és az eset természetéből képest lehetőleg sürgősen intézkednek. Szükség van az ügy szigorú vizsgálatára, már csak azért is, mert igen közel áll az a feltevés, hogy az egészségügyi szempont ez esetben csak lepleül szolgál politikai okoknak: köztudomásu ugyanis, hogy a karloáciak többsége mindig gyűlölte Angyeliés patriarkát.

* **A Bács- Ó-Moroviezi** takarékpénztár részvény-társaság f. évi február 14-én évi közgyűlést megtartani.

* **A Jankováci** takarékpénztár részvény-társaság f. évi febr. 10-én fogja évi közgyűlést megtartani.

* **A zombori** takarékpénztár mérleg és vagyon kimutatása szerint a vagyonmérleg az 1887-ik ében 2,984,169 ft 57 kr, az 1888-ik ében 3,252,285 ft 70 kr tñntet föl; a tehermérleg az 1887-ik ében tizta jövedelmeként 27,714 ft 55 kr az 1888-ik ében 51,270 ft 98 kr tñntet föl.

* **A fekete-hegyi** egyháztanács új iskolát s tanító t lakást épített, a melyre ez évi február 7-én a községáznál árjel-tést tart.

* **A szabadka-zenta-ó-bécseli** és zenta-borgos-szegedi helyi érdekl vasutak építésének ellenőrzésével a Szabadkán lakó Bergmann Ernő mérnök és a Zentán lakó Bándi József segédmérnök bízták meg.

* **A szabadka** kir. törvényszéki épület építéséhez a „Mária Terézia” érségből 2300 négyzetföld területnek átengedése tárgyában Pertich Mihály h. polgármester előnkéle mellett rendkívüli közgyűlést tartatott. Előnké h. polgármester felment, hogy a kérdéses téséget a közgyűlés a mult ében egyhangulag már megszavazta, akkor azonban a szabályzat értelmében a névszerinti szavazáspótlóni kellett; ennőlfogva felhívja a közgyűlést, miszerint a 2300 négyzetföldnyi téségetnek az átengedésre nézve a névszerinti szavazást ejtse meg. A közgyűlés névszerinti szavazás útján a kir. törvényszék felépítésére szükséges téséget 63 szótöbbséggel átengedte, minthogy azonban absolut többség ezáltal sem lett elérve, e tárgyban a legközelebbi közgyűlésen újabb névszerinti szavazás fog megejtetni. Ezután a kir. törvényszéki épület költségeire felajánlott 250,000 ft előleg visszatérítése iránt a m. kir. igazságügyminiszterrel kötött szerződés jóváhagyólag elfogadtatott.

* **Meghívó.** Az 1889. év február hó 2-án Zomborban a „Vadászkürt szálloda” nagytérben, a helyben alakulandó „kereskedőkkéi betegszülőegylet” javá a rendezendő zártkörű keresszédelmi bára. Kezdeté 8 órakor. Belepti jegy ára: Személyleg 1 ft. Csaldíjleg 3 ft. Jegyek előre váltathók: Czvetkovics Koszta, Kollár József és Mayer és Thum urak fizetésben és este a pénztárnál. Felhívítésköz köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak. A kik netalan tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, sziveskedjenek Kollár József könyvarushoz fordulni.

* **Szállítási a közös hadsereg számára.** A közös hadügyminiszter tudvalevőleg beküldte az országos iparegyesülethez a szállítási szerződés mintáit, és pedig egy a konzorciumokkal, mint a kisiparosokkal kötendő szerződések mintáit és ezek mellékleteit. A szállítási tárgyai a következők: bakancsok, mindenféle eszmiák, szjaizatok, tölténytáskák s egyéb fegyveres és lovassági bőszerelvények. A pályázatok beadásának határideje március hó 1-én déli 12 órakor jár le. Az országos iparegyesület most egy körlevelet intézett a hazai ipartestületekhez és kamarákhoz, melyben a további intézkedések minél sürgősebb megtétele miatt tájékozás céljából a következő kérdéseket intézi az előnkészekh: 1. Szándékozik-e a vezetésé alatt álló testület, illetoleg az annak kebelében szövetkező szakiparos valamely csoportja a szállításhoz egyáltalán részt venni? 2. Ha igen, minél előbb ezekre és mely maximális mennyiség erejéig volna hajlandó vállalkozni? 3. Miután a biztosítók az eseményi szállítási értékeknek 50 százalékát képezi, képesek-e az érdekeltek és pedig ki által vagy minél alábból a szállítási elnyerése esetén a biztosítók közepénben vagy óvadékképek értékpapirokban letenni? 4. A szállítás alapon szervezendő hadfelzárulási alkalmi társulat keretében a résztvevők szerződés viszonyának valamint az együttes pályázat részletes mozzanatainak megállapítása céljából ez év február hó első napjaiban közös tanácsmány fog egyesületünk helyiségeiben tartatni. Szándékozik-e a vezetésé alatt álló testület, illetoleg az ottani érdekeltség a tanácsmányra kötelező eljárásra jogosított megfizettat küldeni, s ha igen, kinek személyében? A választ e kérdésekre legközelebb és hó 25-ig kell beküldeni az orsz. iparegyesülethez. A szerződési minták az iparegyesület helyiségeiben (ujteuca 4. sz. a a délelőtti hivatalos órák alatt megtekinthetők.

* **Zsupánszky Pál büntígyében** ma mondta ki az utolsó szót a kir. kuria. A budapesti büntető törvényszék tudvalevőleg Zsupánszky Pál nagyküldai ügyvédet, a ki hamis okiratokkal 87,000 ft esalt ki a magyar földhitelintézetből, 7 évi börtönre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte. A kir. tabla leszállította a büntetést 6 évi fegyházra. A kir. kuria III. büntető tanácsa azonban még az első bíróság által kiszabott büntetést is keveselte és Zsupánszky Pált nyolc évi fegyházra ítélte.

(Messzi elterjedt betegség. Az összes bajok közül, melyeknek az emberi nem alá van vetve, egyik sines annyira elterjedve, mint a kimerülés és a gyengeség. Ezzen betegségek szellemi és testi bajokat okoznak, idegesség, felfojás, álmatlanság mutatkoznak és ahelyett hogy a beteg az álomtól felébred, regelenként meg kimerültebb mint amikor eldölekedt. Az erő lassanként fogy, hanem a betegségek tulajdonképeni oka ismeretlen marad. Mide az egész idegrendszer megvan támadva, és a gyomor nem képes éjtel befogadni annál kevésbé elmesztetni. Amidőn ilyen betegség jelenkik igen tanácsos olyan gyógyszerhez folyamodni, amelyet többek között Benckovics is kitűnően talált, aki épen arról értesít, hogy a gyógyszer folytán egyik veszélyes pacione felgyógyult. Ára egy palacknak 2 forint. Kapható Zomborban Gallé és a többi gyógyszereszek gyógyszerárban. Főráktár amely árjegyzéket is kívánatra ingyen és bérmentve küld. Warner H. H. Pozsonyban.

VEGYES HIREK.

* A művészeti haraja. Teresina Tusa hegedűművész, kit a mi közönségünk is ismer, legutóbb Pétervártól hangversenyvezény, — egy este összevezesztet a zongoraművészével, ki jütékét kísérte volna, s annyira dühbe jött, hogy a közönséget a faképnél hagyva, hazasietett. A közönség tréfára fogta ezt az esetet; de nem úgy a rendőröknek, ki megtiltotta a művésznöknek, hogy hangversenyt hirdessen. Három nappal rá Dorpatban kellett volna Teresina Tusan hangversenyvezénye, de a közönség értesülven a rendőröknek tiltakozott, az összes jegyeket visszaadta. Szerencsére a rendőröknek elegendőnek találta a lekelet s visszavonla rendeletét.

* A megcsalt férj bosszúja. Beregszó községben híres szép asszony volt Raka Simoné, a kit azonban nem irigyletek a falubeli menyecskéik, mert részeges ura nagyon elhanyagolta. Így azután nem csoda, ha a menyecske vizsgálató után nézett s csakhamar talált is egy neki valót a Lupulesku István személyében. A szerető pár mindnyok olyankor találkozt a lakásán, mikor ő a keresetében mulatott. Szombaton éjjel azonban véletlenül korábban jött haza a rendes időnél s feleségét együtt találta a kedvesével. Raka Simo erre szó nélkül lekapta a puskát a falról és rálöt Lupuleskura. Lupulesku elvetészetlenül megsebesülve rogyott össze, a hűtlen nő pedig jayveszékelve menekült az utcára. A lövés hallatára azonnal összejöttek a szomszédok és jelentést tettek a községi előjárásgúnál, mely a véres tett szühelyén megjelenve, Rakát letartóztatta és Lupuleskut a temesvári közkórházba szállította. Rakát már átadták a temesvári kir. ügyészségnek.

EGYVELEG.

A zágrábi kedélyesség a parlamentből a színházakba is átragadt. Az egész színház botrány kiindulási pontját egyetelen nézi hangoska a magas „cis” képezte. Az „Obzor” kritikusnak ugyanis nem tetszett Camaratta olasz énekesnek egyik énekrezlete és nem várta be a másnapot, hogy újságban kritizáljon, hanem rögtön az egész publikum hallatára beleküldött, hogy „Stonato”. Zenebona támadt, így, hogy a rendőrségen kellett közbelépni, nehogy a kritikust zágrábi dívat szerint kifizessek.

Miniszterek érdemei. Szapáry miniszterrel azt mondják, hogy mégis vannak a haza ügyei körül érdemei, t. i. hogy a pénzügyminiszterium lépeszözetét végig huzalta pokrócokkal, ameleken a diurnistáknak nem volt szabad járniok. Mostani belügyminiszterünknek is ilyen érdemei lesznek, ha valósul az, hogy elrendelet, miszerint a körjegyzők ne használjanak sárga marhalereket, mert ez nagyon ronjtja szemüket.

Érdekes halálosítélet. Temesvártól halálra ítélték egy cigányt. A referens bíró Feketének, a tanácsülés jegyzőjét pedig Schwartzznak hívják. Csakugyan sötét kép!

Szerelmi levelezők. Amerikában ez is keresettforrás. Vannak emberek, kik abból élnek meg, hogy másoknak szerelmes leveleket írnak. Minálunk szerelemből meghalnak az emberek, ott meg megélnek belőle.

Színház.

Tóhat a „Bácska”-ban már a színházi kritikák is a politikai többségrendelete és bölcsesége szerint kell írni, különben nem lesz jó! Legalább erre kell következtetnünk a most előfordult Hegyesi-féle esetből, a mikor is t. i. a „Bácska” rendes kritikusának meg kért és kijavított kritikáját a kritikusnak minden megkérdése és értesítése nélkül kihagyták. Kihagyták pedig azért, mert nem az ő eszük járása és szivük vágya szerint szólott.

Sirtak ok egy kritikát. És milyet!? Ime megvilágosítására néhány példa: Kritikus egy kezdő Gauthier Margit-ról szóló referációját, hogy „a nemzeti színház tagjait is éppoly elfogultság kíséri a vidéki színpadokon, mint a nézőkét” (ez, t. olvasó, azt jelenti magyarul, hogy fél a színész is, meg a publikum is. No már bocsánat, lehet, hogy a kritikusok féltek Hegyesi Mari asszony miatt, hogy belesül, de akkor minek ezt mondani? Hisz ez éppen ellenkezője a dicséretnek.) Azt mondja továbbá: „nincs meg az az elfogultság abban a közönségben sem, melynek minden egyszer selejtes előadásokhoz szokva, avval a bizonyos gyanakodással nézi épp úgy a művészt, mint a közönséges szinfallrangot. (Ellenkezőleg: mi ugy tudjuk, hogy a ki selejtes előadásokhoz van szokva, az ha ilyen előre híresnek mondott művésznőt lát, még ha nem is tetszenék neki, hallgatni fog, hogy magát járatalanként ne kompromittálja. Számbavehető kritikát eskis művészi előadásokhoz értő közezkizathatja.) Majd így szól: „elégge tisztán áll olvasóink előtt, hogy mit jelent az, hogy a zombori színház deszkáin, K. Hegyesi Mari asszony fellepte alkalmából ünnepep ültek. A tragikai művészet ünnepep ezen a deszkákön” (Ezek kritika dicséret szakkifejezései. De hát dicséret ez?! Mondhat-e az általános, nagyhangú frázis olyan elismerést, a melyet Hegyesi, — ha komolyan művésznöknek, akkor látszani — számbavehetne. Az úres, uszonnai társalgás hangja ez, de korántsem Hegyesi alakításához méltó kritika.) Hát ez a csudabogár: az a remek alakítás, mely a szerepet átlengte.” (Vajjon walzerben lengte-e át az alakítás azt a szerepet?) kívánatos tette legalább is azt, hogy a többi szereplők, ha nem is hozzá méltóan, de legalább is töltük kitelhetőleg iparkodjanak kísérni, méltó keretét alakítani annak a jelenésnek... (No ti szegény zombori színészek, tehát ti nem töltek kitelhetőleg iparkodtatok segíteni Hegyesi jelenésének, hanem mindenestre attól a szegény Borsodtól kitelhetőleg, aki a ti kereménnyeteken most ott valahol Nyitrán eszik és iszik töltek kitelhetőleg.) Hát még a Lecouvreur Adrienne bíralata milyen szép! „Azok, kiknek alkalmuk volt a nemzeti színház ensembelében látni alakítást, talán (?) bizonyos hidegséggel néztünk jelenéséket, melyekben Hegyesi Mari megható játéka a többi szereplők

modorossága rontott meg. (Már az igaz, hogy megható játék lehetett az, ha a többiek modorossága megrottotta), de mindazok kik őt e doszkákon láttak először. (vagyis: a kik jobbat ő föle vagy mástól meg nem láttak... fránya a kritikusat!)... büszke öntudattal távozhattak el, mert megtanulták, mi az a tragiikum. (Talán tragikai előadás. Hiszen tragiikum az mégis más, mint a tragikumunk játékkal, ábrázolással való érzéktése.

„Nem eselövés, nem a jelenetésés emeli a színészt az emberek fölé, de az érzelmek.” (kérlek t. olvasóm, ez az új tant jól jegezzed meg; mert ez nagy újítások fog létrehozni a színművészetben. A színész ezuntal csak ülni fog és érezni. Mire való is az a sok bolond ide-oda eselövés és jelenetésés!) „Nem a mozdulat, — a szem, a kifejezés az, mely a szívhöz szól.” (Persze, mert a szemével és a kifejezésével nem eselökszik a színész, hanem csak érez!) „A látni törvények szerint óvezradék kellenek ahhoz, még egyes esillagok fényre hozzánk elrepül. Rég elenyészett már az a világ, melyet esillagásaink most tanulmányoznak (persze, mikor már elenyészett. Brávó kritikások!) de mi csak most látjuk (mert persze a kritikusok most minden olyast látnak, a mi nincses. Polólesges mondani. Látjuk a kritikájukból.) Mi talán (?) csak akkor fogjuk igazán őszintén tudni bámulni (persze, mert most még csak felsőbb rendelethe tudják) Hegyesi Mari asszonyt, midőn csak azt a helyet fogjuk a színpadon látni, melyet ő telt kedvesse, feljuthetelenné előtünk. (Akkor bámuljuk tehát őt, a mikor majd nem látjuk többé. — No ez már csak dicséret, ugy-e?) És fejezi be gyönyörűen: „Ugy éreztek magukat, mint a kik a kritikus szeméveget porrá törve élvezni, bámulni jöttünk.” (Biz ez baj! Mert ha a rendes kritikus szeméveget törték össze, kizárva őt a kritika-írásból, hogy csak bámulhassanak, — akkor úgy látszik, hogy csak bámszkodni akartak, ha pedig a saját kritikus szeméveget törték porrá, akkor nem esudáljuk, hogy csak ennyit láttak.

Csupor Gyula és az ő „ellenbíralója.”

(Solidus esatározás.)

Nem tagadom, uraim, énnekem régi vágyom volt vagy a »Budapesti Közlöny» vagy a »Bácska» első oldalán nyomtatásban látni a nevemet.

A budapesti közlönyben publikálják tudvalevőképpen, hogy kiket nemesített meg a király. A Bácskáról pedig föl kellett tennem, hogy fogadása van csupa jóvalavó embereknek a nevet kinyomatni, mert mikor mi bajmókaiak a jegyzőnk kiakolbóltása végett sürögünk-lorogtunk, sehogy se tudtuk elérni, hogy a Bácska is megemlékezék a mozgalomról, és hogy proszkribálja a jegyző nevet — nyilván a fogadásánál fogva.

Hanem a Bácska felől ugyan várhatnék még most is a meghalhatatlanságra, ha egy szerencsés pillanatban valamelyik nap kezembe nem akadnak Csupor Gyulanak a versei.

Aki nem róstellé a faradságot és átfutotta az én bíralótomat, mely a »Fővárosi Lapok»-ban jelent meg, meggyőződött róla, hogy én az emberrel magával nem foglalkoztam, csak a versiróval.

Megengedem, sőt abból a mit meg akar énekelni belátom, hogy az ember maga — akit különben nem ismerek — jóvalavó; hogy családí malheurje részvételnkre méltó; hogy a szive fogékony szeretetre, szerelmre, barátságára; hogy nem hiányzanak belőle a hazafuság, a hitvallás gyönyörűsége szép érzelmek, — én csak azt mondtam, hogy Csupor Gyula nem poeta.

Mondottam pedig olyan helyen, amely már maga biztosítékot nyújt annak, aki önálló ítéletet formálni képtelen, hogy a bíralat modora föltétlenül tisztességes, ha máskülönbén a bíralat szempontja helytelen is.

Don Carlos ellenben a »Bácska» minapi számában személyeskedik. A helyett, hogy mingyárt egyenesen azt próbálna bizonyítani, hogy Csupor Gyula jól tud írni, bibelődik avval, amiről most nincs szó és bizonygatja, hogy Révész Ernő nem tud jól írni.

Hiszen kérem szeretettel, meglehet, hogy Don Carlosnak erre az utóbbira nézve igaza van. Ambar ha ő a Csupor verset olyan gyönyörűeknek tartja, legjobban azzal jár kedvemben, ha az én verseim nem tetszenek neki. De azért mert én nem tudok kabátot csinálni, következik ebből az, hogy meg nem tudom mondani: melyik kabát áll jó és melyik áll rosszul?

A dolgot azon kezdem, hogy Don Carlos a névtelenség köpönyege alatt szemészedett gorombaságokban dűskál; imputál nekem olyast, amit semmivel sem erősít meg; bizonyítgatás helyett simpliciter gyanúsít; érvéls helyett kofalkodik: szóval eleven példáját nyújtja, hogyan nem szabad megírni a cikkelt olyan embereknek, akik ad valám az irodalmi tisztességre.

Ha Don Carlos értené a mesterséget és tudná komolyan gyakorolni, akkor nem az én személyemmel foglalkoznék, hanem állítással. Akkor nem az én hatatam mutatná ki az erjét, hanem a bíralatomon. Akkor el nem hallgatná azokat a személyenyeket, amiket én a kötetből kijegyeztem. Akkor az ő ügynevezett ellenbíralatában legalább egy szónyi említés volna arról, hogy a versek közül mi és miért rőttem meg.

Igy bizony az sul ki az egészből, hogy irigylem Don Carlos talentumját a káromkodásához; de ha ő maga is elhízi azo-

kat a badarságokat, amiket leír, hogy Csupor Gyula »az örök-szépnek hü lantos», hogy dalai »örökszépsegek», hogy »ugy rezegnek edes viszhangként a szívbem», akkor nem irigylem a Don Carlos gusztsat.

Ámbátor akinek van egésséges ízlése és önálló ítélete, ne higgyen az se Don Carlosnak, se nekem.

Olvassa el a kötetet, amelyről disputa foly, majd meglátja melyikünknek van igaza.

... Szép dolog lenne azonban, ha úgy járnék Csuporral mint Greguss jart Petőfivel. Ha az irodalom-történet elégteltelt szolgáltatta Csupornak és ő (s itt már nem volt a hasonlatom Gregussra, Petőfíre) mint sas az ökörszemet, a magasba ragadna engemet magával a halhatatlanságba. Szép dolog lenne, ha én is, mint Kölcsey a Bercsenyi ellen való bíralatát, meg megbánnam a kritikamat.

Ez dicsőeségre szolgálja Don Carlosnak is. Sőt mellesleg üdvére lenne az irodalomnak is.

Ugy láttam azonban arról az areképről, amely a kötethez mellékelve van, hogy a poeta immáron a kenyere javát megette. Mindezekre a szép dolgokra tehát szörnyen eszté a reményesség.

Révész Ernő.

NYILTTÉR.®)

Farbige Seidenstoffe von 60 fr. bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemähtet (circa 2500 weich. Farben und Zeichnungen) — Schwarz, weisse und farbige Seidenstoffe von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qual.) — verschieden reiben und stüchweise porto- und schiffe das Fabrik-Depot G. Henneberg (t. u. f. Hoflej.) Zürich, Winter umgehend. Briefe folgen 10 fr. Porto.

„Nincs többé köhögés!”

Igy fog minden egyén nyilatkozni, a ki már egyszer kísérletet tett a hírneves s díjjutalmazott

8-10 Egger-féle mellpasztilákkal,

melyekre tisztelt című olvasóinkat ezúttal figyelmeztetni kívánok.

Ezen pasztilák ára dobozokban 25 és 50 kr. és kaphatók a következő gyógyszerárakban:

Zomborban: Saly Antal és Szauerborn Károly. Szabadkán: Joó Károly, Milassin Illes, Gálffy György, Décsy Dező. Baján: Geiger Károly, Nagy Sándor, Pollermann Bert, Steininger Lajos. Kúlán: Maly János. Újvidéken: Grossinger C. B., Dimitriev G. H. és Plavesics G. gyógyszereszek uraknál.

Goldfahn Lipót Hohenlohe herceg porosz szilézia köszén-bányainak zombori kerületi képviselősege.

Árjegyzék.	
Carolinengrube porosz sziléziai szalon-köszén	
100 kilónként	2 frt 15 kr.
500	2 frt 10 kr.
1000	2 frt — kr.
Házhoz hordva I-a Salgó-tarjani kőezkaszén	
100 kilónként	1 frt 50 kr.
500	1 frt 40 kr.
1000	1 frt 35 kr.
I-a Salgó-tarjani tömörszén:	
100 kilónként	1 frt 60 kr.
500	1 frt 50 kr.
1000	1 frt 45 kr.

Bérmentesen házhoz szállítva: 10.000 kilónként, vagyis vasuti kocsirakományonként tetemesen 1—1 ösleóban.

* E rovat alatt közlöttek nem vállal felelősséget a szerk.
Feloldó szerkesztő és lapulajdonos: Dr. MOLNAR GYULA.
Kiadó: OBLAT KÁROLY.

HIRDETESEK.

Laibachi savanyított főzelek-repa.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy nálunk mindenkor friss és jó minőségben különféle sajtok, túrók és conservált halmeműek kaphatók, és pedig:

Sajtok:	Halmeműek:
Ementhall.	Limburgi.
Grojl.	Romatour.
Gorgonsola.	Hungária.
Strachino.	Csemege-sajt Skutek-féle.
Pármal.	Tejszín-sajt Skutek-féle.
Imperial.	Badeni sör-sajt.

Tátral juh-turó és Kárpáti turista csemege-turó csinos dobozokban stb. stb.

Nemkülönbön ajánljuk többi szakmánkba vágó árucikkeinket is, a legrealisabb eljárásról és pontos kiszolgálásról biztosítva, vagyunk

Különféle pezsgőborok, asztali és pcesénye-borok.

MAYER és THUM,

fűszer, csemege, gyarmat-árú és delizyümölcs-kereskedése a FEKETE SASHOZ Zomborban, szt-háromságtör és basa-utca sarkán.

Francia és homi cognac, orosz és chimai teak.

Párizsi nyers- és felvártott főt-sodár.

Alkalmi bevásárlás.

Mint a legnagyobb pokrócz- és lótakaró-gyár képviselője, azon helyzetben vagyok, hogy lótakarókat a legkülönbözőbb szegéllyel 1.30 kival drágát; ugyanaz 130 cm széles, 190 cm hosszú drágát 1.75 kival adhatok el. Sárgászörű takarót pedig 2.75 drába, Híntótakaró 3.50 drába. Urasági takaró 4 ftt drába. Burret-selyem-takaró a legszebb színekben: mint vörös, kék, zöld és sárga eszkökkel drába 3.50. Utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett kapható. 1-50

Export Etablissement Weiss
Wien, I., Seilergasse 7.

Tisztelt hölgyek!

Alzáttal alóírott ezennel mint

fodrászno

szolgálataimat a nagyon tisztelt hölgyközönségnek felajánlani bátorodom.

Budapestben történt szakbeli kiképzetésem folytán, mint fodrászno (a házhoz járva) az igényeknek megfelelően; ennél fogva kérem engem minél számosabban t. megbízásokkal megtisztelni; becses bizalmukat kiérdemelni főigyekezetem leendő.

Kiváló tisztelettel

Breszlauer Fanny.

(Lakásom özvegy Prokopónél.)

1-1

Szíves megrendeléseket levelező-lapon is eszközölk.

Bútor.

Bátorodom ezennel a n. é. közönség becses figyelmét czégre felhívni, és kérem szükségletének fedezése alkalmából személyesen meggyőződni arról, hogy legfőbb igyekesem b. bevőmet a legjutányosabb árak mellett teljes megelégedésre kiszolgálani.

Választékos készletben tartok mindennemű asztalos- és kárpitozott bútorokat,

csakis szolid, és a jelen kornak megfelelő divatos kivitelben.

1 kanapé, 6 futele, bordo brocat selyemmel bevonva, mely szintén készletben van, igen jutányos áron eladó.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, tisztelettel

Adler A.

kárpitos, díszítő és bútorkereskedő, Zomborban, fúteza, a takarékpénztárral szemben.

Főlvételek minden nap a legborultabb időben is történnek.

Rechnitzer János

fényképező Zomborban, Bajai-utca.

KITÜNTETETT: Párisban, Amsterdamban, Napolyban, Budapestben, Székesfehérvárott, Nagyváradon, Ujvidéken sat. az első érdemekkel.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint helyben, a Bajai-utcában, Özv. Radoszavlevits-féle házban (a szerb templom mellett) Rechnitzer János és Singer S. cég alatt egy minden igényeknek megfelelően berendezett

fényképezési műtermet

nyitottam. Tamaszkodva sok évi külföldön tett tapasztalataimra, ugy azon legjobb bírávra, melyet Ujvidéken és környékén 15 év alatt a fényképezés gyakorlati üzevelésem nyertem, biztosítanak arról, hogy a n. é. közönség esetleges megrendeléseit legpontosabban, legközelebbesen és leggyorsabban teljesíthetem.

Fényképezési műtermem a kor minden igényeinek megfelelően úgy el van látva, hogy megtisztelő bizalmát a legzisebb kép kiállításával bizonyára kiérdemlem. Készítek minden e szakmába vágó munkákat, úgy mint: vizit- és kabinet-képektől kezdve egész életnagyságú alakig, legújabb, Holographal képeket vászonra, csoport-, táj- és építészeti képeket, valamint olajfestményeket és chromoképeket minden kívánt nagyságban a legjutányosabb árak mellett.

Végül megjegyzem, hogy a nálam készülő fényképek lemezét mindig raktárba helyezem, úgy, hogy azokból évek múlva is igen mérsékelt díjért lehet utánrendelni.

Fényképezési műtermemet a n. é. közönség szíves pártfogását ajánlván, maradok b. megrendeléseit elvártában

Kiváló tisztelettel
Rechnitzer János.

Főlvételek minden nap a legborultabb időben is történnek.

Hirdetmény.

Az 1888. évi XXXII. t. ez. által a Magyar kir. Pénzügyminiszter felhatalmazást nyert a forgalomban levő magyar földterhermentesítési kötelevényeket — beleértve az erdélyi és temesi földterhermentességi adósságot is — visszafizetésre felmondani, amennyiben a bevonandó kötelevények birtokosai az idézett törvény 6. §-a szerint kibocsátandó mérsékelt kamatozású kötvényeket cserébe elfogadni hajlandók nem lennének.

Az új földterhermentesítési kötvények az 1888. évi XXXII. t. ez. 8. §-a alapján a magyar kir. földterhermentesítési alap-igazgatóság által 199.509.000 forint névértékű összegben 100, 500, 1000, 5000 és 10000 forintról szóló kötvényekben bocsátatnak ki, esedékességükig évi 4%-kal osztrák értékben, május 1-én és november 1-én lejáró félévi részletekben kamatoznak és 70 év alatt félévenként történő sorsolások útján törlesztetnek. Felmondás és nagyobb mérvű kisorsolás a legközelebbi 10 éven belül ki van zárva.

A nagyobb birtokos a kamatot és a kisorsolt kötvények értékét a lejárt kamatszelvevényeknek, illetőleg a kisorsolt kötvényeknek beszolgáltatása ellenében tetszése szerint felveheti

a magyar királyi központi állampénztárnál Bndapesten,

valamint az eddigi beváltó helyeken, továbbá

BUDAPESTEN	— — — —	a Magyar Általános Hitelbanknál
BÉCSBEN	— — — —	a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél
"	— — — —	a cs. kir. szab. általános osztrák földhitelintézetnél és
"	— — — —	S. M. von Rothschild bankháznál
BERLINBEN	— — — —	a Disconto-Gesellschaft igazgatóságánál és
"	— — — —	S. Bleichröder bankháznál
M. m. FRANKFURTBAN	— —	M. A. von Rothschild & Söhne bankháznál.

Az új 4%-os földterhermentesítési kötvények, valamint az azokon levő kamatszelvevények minden fennálló bélyeg-illeték és adó alól fel vannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-illeték és adómentesség a jövőre nézve is biztosítottatik.

A földterhermentesítési kötvények kamatozási és törlesztési szükségletének alapszerű biztosítására törvény szerint az egyes adók után szedendő földterhermentesítési pótlék rendeltek; amennyiben ez a szükséglet fedezésére elegendő nem volna, a hiány az állam általános jövedelméből pótlendő.

Az 1888. évi XXXII. t. ez. értelmében a jelenleg forgalomban levő ki nem sorsolt, valamint az 1888. november havában és 1889. január havában kisorsolt magyarországi (záradékos vagy záradék nélküli), temesi (záradékos vagy záradék nélküli) és erdélyi földterhermentesítési kötelevények birtokosainak a **kicsérésés** új

4%-os adómentes földterhermentesítési kötvényekre

ezennel következő feltételek alatt felajánlatik:

1. A kicsérésésre szánt kötelevények következőkép fogadtatnak el fizetesként:		
a) Magyarországi és temesi földterhermentesítési kötelevények (minden kathegoriája)	105 frrtal — krral	
hozzáadva az 1888. november 1-től 1889. május 1-ig folyó 5% kamatszelvevények		2 frrt 45 krrt
fejében 7% jövedelmi adó levonással = 4.65%		107 frrt 45 krral
	összesen - -	105 frrtal — krral
b) Erdélyi földterhermentesítési kötelevények		
hozzáadva az 1889. január 1-től május 1-ig folyó 5% kamatszelvevények fejében 7%		1 frrt 63 krrt
jövedelmi adó levonásával 4.65%		106 frrt 64 krral
	összesen - -	106 frrt 64 krral
2. Az új 4%-os földterhermentesítési kötvények, ellátva félévi szelvevényekkel, melyek		eljeje 1889. május
1-én esedékes, névértékű o. é. 100 frrtért 88 1/2 % árfolyamon		o. é. 88 frrt 50 krral
hozzáadva az 1888. november 1-től 1889. május 1-ig folyó 4%-os adómentes kamatok fejében		o. " 2 frrt
	összesen tehát - - -	o. é. 90 frrt 50 krral

hozatnak számításba. 3. Ezen számítás szerint az aláíró megkapja a 4%-os földterhermentesítési kötvényeknek 100-al osztható névértékét, amennyiben az a beszolgáltatót 5%-os kötelevények beszámítási értékében fedezetét találja, míg az utóbbiaknak ily módon ki nem egyenlíthető részét a kicsérésési helyek készpénzben fogják megtéríteni.

4. A forgalomban lévő kötelevényeknek birtokosai, a kik a felajánlt kicséréséssel élni kívánnak, kötelevényeiket kicsérésés czéljából

1889. január 21-től bezárólag február 9-ig

letenni tartoznak. E letétel történhetik

A magyar királyi központi állampénztárnál (pénzügyministeriumi palota), valamint a m. k. állampénztárnál (fővámház) Bndapesten,

a kir. állampénztárnál Zágrádban, valamennyi magyar királyi adóhivatalnál, továbbá

a cs. kir. államadóssági pénztárnál Bécsben, és azonkívül

BUDAPESTEN	a Magyar Általános Hitelbanknál
BÉCSBEN	a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél,
"	a cs. kir. szabad. általános osztrák földhitelintézetnél és
"	S. M. von Rothschild bankháznál
BRÜNBNEN, LEMBERGBEN, PRÁGÁBAN,	a cs. kir. szab. osztrák keresk. és iparhitelintézet
TRIEBSTBEN és TROPFAUBAN	fiókjainál.

5. A kicsérésésnél továbbá a következő határozmányok irányadóak:

- a) a kieserélendő földterhermentesítési kötelevények benyújtása az azokhoz tartozó folyó szelvevényekkel együtt két bejelentési iv kíséretében történik, a melyekhez minták a kieserélési helyeken költségmentesen kaphatók;
- b) a bejelentési iven a kieserélendő földterhermentesítési kötelevények a bejelentési iven feltüntetett kathegoriák szerint elkülönítve, sorsszám szerinti rendben vendők fel;
- c) a kicsérésés végett benyújtott 5%-os földterhermentesítési kötelevényekről tanusítványok és ezeknek visszaszolgáltatása ellenében 10 nap lefolyása után az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt az új 4%-os kötvényekről a m. kir. Pénzügyminiszter által kiállított ideiglenes elismervények adatnak ki, melyek 1889 április 15-étől kezdve végleges 4%-os kötvényekkel kieseréltetnek;
- d) az ideiglenes elismervények, valamint a végleges kötvények kiszolgáltatása ugyanazon kieserélési helyen történik, a melynél a kiesérésre rendelt kötelevények letétettek;
- e) az 1889. május 31-éig át nem vett 4%-os földterhermentesítési kötvények ez időn túl az átvételre jogosultnak számlájára és veszélyére az illető kieserélési helynél maradnak letétben.

6. Az A) betűs, valamint a katonai házassági biztosítékok gyanánt kötményezett földterhermentesítési kötelevények tulajdonosai kötelevényeiket a fennebb körülírt eljárás szerint, azon fizetési hely közvetítésével küldik be a m. kir. földterhermentesítési alap-igazgatósághoz kicsérésés végett, a melynél a kamatfizetést nyugta ellenében kapják.

Budapest, 1889. január 16-án.

Magyar kir. Pénzügyminiszterium.

